

și alții în Polonia, a creat o atmosferă de luptă, căreia i s-a integrat Taras Șevcenko. Împotriva războaielor dezlănțuite de feudali, duse cu soldați aparținând maselor populare, s-a ridicat Ściegienny, vorbind de necesitatea luptei maselor împotriva stăpînilor:

« În războaiele trecute stăpînii poloni porunceau armatei lor, formată din țărani și orășeni, să se bată cu armata rusă formată, tot din țărani și orășeni. Stăpînii ruși, de asemenea, dădeau ordin armatei lor să se bată cu armata polonă. Se măcelăreau armatele între ele, și stăpînii priveau de la distanță. În viitorul război, țăranii și orășenii poloni și ruși se vor da de o parte, iar stăpînii și monarhii poloni și ruși vor trece de cealaltă parte. Țăranii nu vor mai trage în țărani, ci în stăpîni »¹.

Este clară imaginea înfrățirii maselor populare de naționalități diverse în lupta lor comună împotriva exploatatorilor și este clar indemnul dat în acest sens, în anii 1840—1844, de Ściegienny în Galiția. Însuși Edward Dembowski, care a căzut în 1846 în fruntea țăranilor galițieni răsculați, a manifestat aceeași atitudine. Conflict nu exista între poporul polon și ucrainean, ci între feudali poloni, ucraineni, de o parte și masele populare polone, ucrainene, de altă parte. Ideea aceasta a luptei comune a țăranimii împotriva moșierimii a animat și pe alți revoluționari poloni cu care Taras Șevcenko a venit mai strîns în contact.

Șevcenko a cunoscut de mic, în primul rînd, moșierimea polonă și apucăturile ei. Părinții lui și el însuși au fost iobagii moșierului Engelhardt, pe pămîntul căruia trăiau și munceau. Tînărul Taras era excepțional de dotat pentru învățătură, dar potrivit legilor polone, feudale, cu obîrșie în constituția de la Piotrków din 1496 și 1501, tinerii iobagi nu puteau să învețe carte sau meserie decît cu dezlegarea stăpînului moșier, care nu înțelegea să micșoreze numărul robilor și al brațelor de muncă pe moșie.

Pentru o asemenea dezlegare, Taras Șevcenko, copil fiind, a făcut drumul din satul natal pînă la Vilno, unde își ducea viața familia Engelhardt. Nădăjduia să capete dezlegarea, dar n-a obținut-o. Tînărul P. V. Engelhardt l-a oprit la curte pentru serviciile lui personale.

Taras Șevcenko ajungea astfel în 1829² într-un centru, unde tradiția luptei revoluționare a tineretului polon era vie. Aci activaseră societățile Filomaților, Filareților, Prietenilor petrecerilor folositoare, organizații de tineret cu program revoluționar. Mickiewicz fusese deportat, dar opera lui trecea din mînă în mînă, iar în insurecția din 1830, pe care Șevcenko a apucat-o personal, versuri ale lui Mickiewicz din *Odă tinereții* erau lipite pe zidurile orașelor. Cu acest prilej a învățat Șevcenko limba polonă, a citit și a îndrăgit opera lui Mickiewicz (față de care își va manifesta mai tirziu admirația), cum și creația altor mari scriitori poloni. Ideile de eliberare națională și socială a popoarelor, inclusiv a poporului ucrainean, vor sta de aci înainte pe primul plan în mintea și inima lui Șevcenko. El înțelegea mai bine decît oricare altul ce-nseamnă robia și lupta lui nu va fi poză romantică, ci realitate dramatică.

¹ PIOTR ŚCIEGIENNY, *Złota księżeczka*, broșură răspîdită fals sub forma unei scrisori a papei Grigore al XVI-lea către țărani, prin anii 1840—1844.

² Cf. LEONID HINKULOV, *Тарас Шевченко*, Moscova, 1960, p. 4. K. J. DANILO, I. M. DUZI, M. O. LEVCENKO, A. V. NEDZVIDSKI, V. Z. NESTORENKO, G. A. VIAZOVSKI, *Тарас Григорович Шевченко*, Chiev, 1960, p. 41. E. P. KIRILIUK, *Т. Г. Шевченко*, Chiev, 1959, p. 41—42.